DZIENNIK POLSKI

ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr.564 WTOREK 31.SIERPNIA 1943 r. ROK IV.

DLA NAS TRYUMF - WROGOM ZGON.

Niezapomniany dzień 1.września 1939 roku. Pamiętamy. Wczesnym rankiem,nad śpiącym
spokojnie Krakowem,rozległ się warkot złowrogich samolotów,znaczonych czarnym krzyżem i
swastyką. Spadły pierwsze bomby,zawarczały krótkie serie broni pokładowej. Padły pierw-
sze trupy i ranni. To apokaliptyczna bestia wojny,pieczołowicie hodowana w Niemczech po-
przez wieki,wyruszyła jeszcze raz z hitlerowskiej Rzeszy,by świat cały ogarnąć swym tra-
wiącym płomieniem. Polska pierwsza miała paść jej ofiarą,bo Polska pierwsza wypowiedzia-
ła męzkie i dumne : "Nie". Potem cztery lata wojny,lata klęsk,ofiar i bezmiernych cier-
pień,ale nigdy,nawet z ust sinych w agonii konania,nie schodziło to dumne słowo "nie".
Cztery lata walki. Pamiętamy każdy rok,każdy dzień,każdą niemal minutę. Naród smagany
biczem tortur,z zaciśniętymi zębami szedł w walce ku wolności lub śmierci. Droga - jakże
często wydała się być beznadziejną. Ale wytrwaliśmy w walce z wrogiem,w wierze w słusz-
ność sprawy,w nadziei na zwycięstwo. Po czterech latach wojny,pierwsze promienie nadcho-
dzącej Wolności,rzucają blaski na umęczony Kraj.

-o-o-o-o-o-o-

Wkraczamy w piąty rok wojny. Rzućmy reflektorem po państwach osi. Włochy złamane.
Opor ich słabnie i rozlatuje się. Niemcy na Wschodzie są już w odległości 80 km.od Dnie-
pru,gdy rok temu byli nad Wołgą. Są bici,zmuszeni do odwrotu. Największe miasta Rzeszy
zasnuły dymy pożarów,wzniecónych bombami sprzymierzonych. Japonia wyparta z Aleutów,pra-
wie wyparta z Nowej Gwinei i wysp Salomona,zagrożona na Nowej Brytanii. Wasale - zachwia-
ni.

Wśród sprzymierzonych ogromne ofiary złożyła Rosja. Rosja - która przez dwa lata
była sprzymierzeńcem Niemiec. Wczorajsi sojusznicy zadają sobie śmiertelne ciosy na are-
nie walki. Ale tylko nieznaczne stosunkowo siły Anglosasów walczyły dotąd na Pacyfiku.
Boje na większą skalę podjęły od południa tylko armie VIII angielska i VII amerykańska.
Reszta sił aliantów jeszcze nie weszła w wojnę. Cały czas niezmordowanie walczy lotnic-
two,dezorganizując opór niemiecki,niszcząc ośrodki życia Rzeszy. Na morzu wielki bój o
Atlantyk został już rozstrzygnięty,a łodzie podwodne Rzeszy spędzono z oceanów tak sku-
tecznie,że występy ich mają charakter sporadyczny.

Wchodzimy w piąty rok wojny w tej świadomości,że na całym obszarze olbrzymich fron-
tów,totalizm broni się,broni zaciekle,broni jak osaczony zwierz,walczący o życie, ale
niezdolny już do napaści. A propaganda jego pociesza się tylko twierdzeniem,że jeszcze
śmiertelnego ciosu nie dostał,że jeszcze może walczyć. Stwierdzanie agonii.

-o-o-o-o-o-o-

A u nas trwa opór,trwa walka. Oto ten skromny "Dziennik Polski",którego 564-ty nu-
mer wychodzi w piątą rocznicę wojny,jest najlepszym dowodem nieustannej,podziemnej walki.
Nieraz sądził wróg,że nas już zdławił. I nie zdławił. A praca nasza wzbierała i rosła.
Zaczęliśmy wychodzić jedni z pierwszych. Dziś podziemna prasa polska rozporządza
wspaniałym aparatem technicznym. Wychodzą nietylko pisma i gazety - drukuje się obszer-
ne książki. Rozprawy polityczne,poezje - krążą w dziesiątkach tysięcy egzemplarzy, są
czytane przez setki tysięcy ludzi.

Gdyśmy zaczęli wychodzić,pismo było bodaj jedynym znakiem protestu przeciw okupa-
cji,jedynym znakiem tego,że żyjemy. Dziś grzmią strzały. Ręka podziemnej sprawiedliwości
zawisła nad siepaczami,trupem kładąc zbrodniarzy i zdrajców, Oddziały Armii Krajowej u-
derzają na więzienia,rozpraszają nieraz karne ekspedycje wroga,niszczą jego zakłady,pa-
raliżują akcję kontyngentową,wyzwalają całe transporty niewolnika,pędzonego do Rzeszy.
Dziś wszędzie,na obszarze całego Kraju,codzień stacza się jakaś bitwa,jakaś utarczka -
leje się krew. Wróg widzi i czuje,że Polska walczy,że cztery lata terroru,morderstw,ra-
bunków,wywożenia,że milionowe straty w ludziach - jakie ponieśliśmy,nietylko nie złama-
ły ducha oporu w Polsce,lecz go zahartowały,wzmogły,spotęgowały - że dziś walka nasza
to nie szereg rozpaczliwych wybuchów,lecz obrachowana i zimna,konsekwentnie prowadzona
akcja,podcinająca korzenie okupacji nieprzyjacielskiej.

Wchodzimy w piąty rok wojny. Sprzymierzeni zmobilizowali już wszystkie siły, potrzebne do zadania ciosu. Zgromadzili milionowe armie, przemysł ich stworzył olbrzymie zapasy broni, amunicji i sprzętu. A my - wytworzyliśmy w niewoli gigantyczne zapasy energii i umiejętności uderzania na wroga. I czekamy rozprawy ostatniej - czekamy gotowi, czekamy spojeni wiarą w zwycięstwo. Wiarą - która nas ani na chwilę nie opuściła, wiarą - która dzisiaj stała się pewnością.

Już nie skarga w tej chwili płynie z naszych piersi na widok tych pożarów i zgliszcz, na widok bestialstw, o których wieści ze wszystkich stron Kraju dochodzą, ale przysięga wierności bojowym sztandarom.

-o-o-o-o-o-o-

Na początku wojny radio nasze nadawało pieśni o Polsce kruszącej kajdany - głosząc, że "Dziś nasz tryumf albo zgon". Dziś - ta druga alternatywa odpadła.

DZIŚ DLA NAS TRIUMF - DLA WROGA ZGON.

Z pola walki podziemnej.

KOMUNIKATY.

Dnia 2.8.43 o godz.18-tej w Warszawie grupy specjalne zniszczyły w czterech kinach, a uszkodziły w dwóch, czynne w czasie seansu aparaty kinowe wraz z filmami. Kina te przeznaczone wyłącznie dla publiczności polskiej wyświetlają m.i. filmy propagandowe niemieckie, działające na szkodę interesów Polski.

W ramach akcji odwetowej za bestialstwa niemieckie w rejonie Skarżyska i Suchedniowa, nasze oddziały partyzanckie dokonały w lipcu pod stacją kolejową Łączna drugiego napadu na pociąg pospieszny. W akcji zabito i raniono około 100 Niemców.

W dniu 11.8.43 pluton Sił Zbrojnych w Kraju odbił z rąk niemieckich w rejonie Wysokie Mazowieckie 15-tu aresztowanych Polaków. W walce padło trzech żandarmów niemieckich i 7-miu policjantów ukraińskich, 7-miu Niemców zostało ciężko rannych, kilku lekko.

Na terenie Śląska i Zagłębia zlikwidowano następujących Polaków - agentów gestapo: Witkowski Czesław, Kurz Jerzy i Lucyna z Sosnowca, Wieczorek z Zawiercia, Kosibień ze Strzemieszyc, Rypień Józef, Pawlus z żoną, i Legierski Józef z Bielska. Prócz tego zlikwidowano Niemców Sosnowskiego z Leśnej i Rittermana z Mysłowic.

W nocy z 5 na 6.8.43 oddziały Sił Zbrojnych w Kraju przeprowadziły akcję uwolnienia więźniów politycznych w Jaśle. Uwolniono [illegible] więźniów.

W dniu 28.lipca 1943 zastrzelony został na terenie Garwolina Aleksander Łaczyński, b.sołtys gromady Osieck, za donoszenia do władz niemieckich przeciwko Polakom.

Dnia 29.7.43 zastrzelony został z wyroku Józef Motas, woźny w Podgrodziu, konfident gestapo, za tropienie włościan czytających prasę podziemną i znęcanie się nad schwytanymi na roboty do Rzeszy.

Dnia 2.8.43 zastrzelony został Wojciech Krzeszowski, st.posterunkowy granatowy w Grybowie, za oskarżenie dwóch osób o posiadanie broni, na skutek czego zostały one rozstrzelane.

W Łukowie zastrzelony został gestapowiec Zielka, kat wielu niewinnych ludzi, młodzieży i starszych. Wyrok wykonano 2.8.43 za Łukowem na plaży.

Dnia 31.7.43 została zastrzelona konfidentka gestapo Władysława Gryczkowa. Wyrok wykonano w Celinach pod Łukowem.

W Jedlance w dniu 31.7.43 gajowi Kania i Osina, konfidenci gestapo, broniąc się przed zastrzeleniem z wyroku, zranili jednego z wykonawców. Wobec tego podpalono dom ze wszystkich stron, a obydwaj szpiedzy spłonęli razem z zabudowaniami.

W Radzyniu zastrzelony został konfident gestapo Nowicki w chwili, gdy razem z żandarmami wychodził z restauracji. Na stacji Nieborów zastrzelony został policjant kolejowy, gorliwie wysługujący się Niemcom.

Kierownictwo Walki Podziemnej.

D.P. 564/43

WZROST KRYZYSU W OBOZIE OSI.

Pogarszająca się gwałtownie militarna i wewnętrzna sytuacja Niemiec,zmusiła Hitlera do wystąpienia z nowymi żądaniami wobec swych wasali. Wezwania do złożenia wizyt w głównej kwaterze otrzymały Bułgaria,Węgry i Rumunia. Przedstawicielom tych państw Hitler przedłożył - według doniesień ze źródeł neutralnych i Londynu - ultymatywne żądanie wysyłki wojsk na front wschodni. Narady i targi trwały kilka dni,treści konferencji nie ogłoszono w oficjalnym komunikacie,ale wypadki i enuncjacje oficjalnych kół państw wasalskich dają najlepsze pojęcie o duchu,ożywiającym rozlatujący się dziś obóz osi. W krajach okupowanych i współpracujących z Niemcami przez swe marionetkowe rządy,wzrósł hitlerowski terror,neutralni zaś - dotychczas okazujący szczerą czy maskowaną życzliwość,zaczynają ujawniać silne usztywnienie,a nawet otwartą wrogość wobec Niemiec. Ostatnie dni zaznaczyły się tak silnym napięciem w szeregu krajów objętych zasięgiem wpływów Rzeszy,że toczące się wypadki i ich następstwa,są wydarzeniami politycznymi o ciężarze gatunkowym równym doniosłym wydarzeniom militarnym. W kolejności wydarzeń na pierwsze miejsce wysuwa się :

BUŁGARIA. - Jak podaliśmy w ostatnim numerze naszego pisma - król Borys po swym powrocie z kwatery Hitlera zachorował ciężko na angina pectoris. Tak brzmiał urzędowy komunikat. W sobotę w godzinach południowych ogłoszono nagłe pogorszenie się stanu zdrowia,a popołudniu radio bułgarskie przerwało wszelkie audycje. Wieczorem oznajmiono zgon króla Borysa, ogłaszając zarazem proklamację rządu Filoffa,w której następca tronu 6-letni książę Symeon obwołany został królem Bułgarii. Powodem zgonu króla Borysa jest atak sercowy w następstwie nader silnej anginy. Tyle mówią oficjalne enuncjacje. Podobnie Berlin ogłosił urzędowo zgon króla Borysa,spowodowany chorobą serca. Senzacyjnie brzmią natomiast doniesienia najpoważniejszych ajencyj neutralnych,a zwłaszcza dobrze poinformowanej prasy szwajcarskiej. Rzeczywisty przebieg bułgarskiej tragedii był następujący. Król Borys otrzymał zaproszenie na rozmowy z Hitlerem do jego kwatery,lecz odmowę przyjazdu motywował złym stanem zdrowia. Wtedy nadszedł rozkaz stawienia się w kwaterze. Borys pojechał,a rozmowy miały przebieg nader gwałtowny. Powrót był tragiczny,bowiem król wrócił ciężko ranny trzema postrzałami w brzuch. Miejsce wykonania zamachu jest w relacjach neutralnych ajencyj sprzeczne,a mianowicie według jednych Borys został postrzelony w głównej kwaterze Hitlera,według innych -w drodze powrotnej. Nader charakterystycznym jest fakt przyjazdu niemieckich lekarzy specjalistów z ciężko chorym Borysem. W Bułgarii po śmierci króla rozwinął się ostry kryzys. W Sofii nastąpiły liczne i silne antyniemieckie demonstracje,partie polityczne i ludność żądają ustąpienia Filoffa. O aktualnym położeniu wewnętrznym w Bułgarii brak wiadomości,bowiem stolica Sofia została odcięta przez przerwanie komunikacji kolejowej oraz połączeń telefonicznych i telegraficznych. Zmarły Borys był znanym germanofilem i zwolennikiem totalizmów. Od roku 1936 sprawował przez swych premierów dyktatorskie rządy,a ostatni z nich Foloff miał jedyne oparcie w zmarłym królu. Dziś rząd Filoffa zawisł w powietrzu.

Na Węgrzech pragnienie wycofania się z obozu osi ujawnia się już w oficjalnych anuncjacjach. Po wizycie u Hitlera ministra honwedów Castaya,rząd odbył nadzwyczajne posiedzenie,a reprezentant rządu w przemówieniu radiowym podkreślił jedność całego kraju w pragnieniu pokoju,bo - jak się wyraził - i rząd i opozycja zgodni są w tym dążeniu. Inny mówca stwierdził,że drogowskazem dla Węgier jest Waszyngton,którego pomnik znajduje się w Budapeszcie. Ten wielki mąż stanu pragnął pokoju,współżycia narodów i demokracji,tego chcą również Węgry. Nic nie stoi na przeszkodzie do porozumienia się z Rosją,bowiem Węgry nie mają żadnych pretensji terytorialnych do Sowietów. Węgry nie brały udziału w najeździe na Jugosławię,z którą chcą również utrzymać dobre stosunki.

DANIA po ostrym wzmożeniu aktów sabotażowych weszła w otwartą walkę z okupantem. Brak żywności,i bezwzględne rekwizycje Niemców wywołały rozruchy. Niemcy zaczęli przerzucać duże ilości wojsk,a zgromadziwszy odpowiednie siły zażądali od rządu duńskiego najostrzejszych wystąpień aż do kary śmierci włącznie przeciw demonstrantom. Gdy rząd odmówił,powołując się na obowiązujące prawa /w Danii kara śmierci została dawno zniesiona/, Niemcy aresztowali króla i rząd i ogłosili w całej Danii stan wyjątkowy,ustanawiając karę śmierci za strejk i antyniemieckie wystąpienia. Los rządu i króla jest nieznany. W odpowiedzi na te represje lud i wojsko duńskie wystąpiły zbrojnie. Doszło do krwawych starć w Kopenhadze,przed zamkiem królewskim trwają ostre walki. Wszystkie zagraniczne połączenia z Danią zostały przerwane. Około 40 okrętów wojennych Danii uciekło do portów szwedzkich. Samoloty niemieckie,które próbowały atakować okręty duńskie na wodach szwedzkich, zostały zmuszone do ucieczki ogniem szwedzkich baterii. W Kopenhadze załogi zatopiły 12 okrętów duńskich. Niemcy wydali liczne nakazy aresztowań wśród członków armii i floty duńskiej.

W SZWECJI i FINLANDII doszło do manifestacyj produńskich. Radio i prasa fińska oma-

wiając wypadki duńskie, objawiły żywe sympatie dla Danii. Na stadionie w Sztokholmie odbyła się tłumna manifestacja na rzecz Danii i Norwegii.

WE WŁOSZECH panuje zupełny chaos na liniach kolejowych. Do północnej Italii przybywają nowe wojska niemieckie. Hr.Ciano z żoną Eddą Mussolini i trojgiem dzieci uciekł z Włoch, ostatnio widziano go w Insbruku. "Giornale d'Italia" we wstępnym artykule wypiera się wszelkiego totalizmu pisząc, że naród włoski pragnie z godnością żyć w nowym politycznym ustroju, liberalnym i demokratycznym.

KLESKI OSI NA WSZYSTKICH FRONTACH.

WSCHOD. - Wczoraj Stalin w specjalnym rozkazie zawiadomił o zdobyciu Taganrogu nad morzem Azowskim i 15o innych miejscowości. Cała prowincja Rostów została oswobodzona. Duże ilości wojsk niemieckich zostały okrążone i zamknięte w kotłach. W Zagł.Donieckim trwają ciężkie walki, na wschód od Stalino toczy się wielka bitwa. Na zachód od Charkowa stałe postępy, nacisk na Połtawę stale się zwiększa. Niektóre oddziały sowieckie są oddalone od Połtawy o 16 km. W rej.Briańska nowa sowiecka ofenzywa doprowadziła do zajęcia Sjewska i 5o miejscowości. Zabito 5.ooo Niemców, 7oo wzięto do niewoli, zdobyto wielkie ilości sprzętu.

POŁUDNIE. - Bez przerwy bombardowane są linie kolejowe, drogi i pozycje wroga w południowych i środkowych Włoszech. Naloty objęły Reggio di Calabria, Salerno, Surmone, Solmone, Benevento, Caserto, Aversa, Cancello, Vencontine, La Mazzia, Cosenza, Neapol i okolicę, okolice Rzymu oraz Tarent, gdzie trafiono ciężki krążownik włoski. Linia kolejowa Rzym-Genua jest przerwana. Zestrzelono 59 samolotów osi, tracąc 29 własnych.

ZACHOD. - Bardzo silne formacje dokonały koncentrycznego nalotu na Norymbergę. Nalot był cięższy niż ostatni na Berlin. Inne formacje zbombardowały Zagł.Ruhry i lotniska w półn.Niemczech. Nie wróciły 33 bombowce. Operacje dzienne objęły Francję i kraje zachodnie, zniszczono 18 myśliwców niemieckich, straty własne 15 maszyn.

PACYFIK. - Wojska amerykańskie zdobyły wyspy Nową Georgię i Arundel w archipelagu Salomona.

ROZNE WIADOMOSCI.

- Ministrowie spraw zagranicznych Anglii i Stanów Zjednoczonych wydali wspólne urzędowe oświadczenie w sprawie okrucieństw popełnianych w Polsce przez niemieckiego okupanta. W oświadczeniu ministrowie Eden i Cordell Hull w imieniu swych rządów stwierdzają, że oba państwa posiadają niezbite dowody z najdrobniejszymi szczegółami odnośnie zbrodni niemieckich w Polsce. Bestialskie wysiedlanie połączone z mordowaniem setek tysięcy ludności w okręgach Białegostoku, Lublina i Zamościa, masowe egzekucje niewinnych zakładników, łapanie ludzi na wywóz połączone ze strzelaniem są tak potwornymi zbrodniami, że za nie odpowiedzieć muszą nietylko bezpośredni wykonawcy, ale i Rzesza jako państwo. Oba rządy składają to oświadczenie w dowód niezłomnego postanowienia ukarania winnych za popełnione zbrodnie.
- Prasa szwedzka pisze szeroko o objawach niezadowolenia wśród wojsk niemieckich w Norwegii. W koszarach w Trontheim żołnierze niemieccy zniszczyli wszystkie odbiorniki radiowe w czasie nadawania komunikatów OKW. Do obozów dezerterów koło Kirkenes napływają falangi nowych więźniów. Oficerowie otrzymali rozkaz surowej cenzury listów przesyłanych przez żołnierzy do domu.
- W Szwecji ogłoszono narodową żałobę po załogach dwóch zatopionych przez Niemców kutrów. Przewodniczący związku rybackiego ogłosił, że statki rybackie zostały oddane pod opiekę floty wojennej Szwecji. W związku z wrogim nastawieniem Szwecji wobec Niemiec ujawnianym otwarcie, prasa niemiecka rozpoczęła ostro atakować Szwecję.
- Ambasador sowiecki Majski przybył do Londynu i odbył rozmowy z min.Edenem oraz ambasadorem USA Vinantem.
- Prezydent Francji Lebrun i b.ambasador francuski w Berlinie Francois Poncet zostali aresztowani przez Gestapo.
- Premier Churchill, który w bieżącym tygodniu odbędzie w Waszyngtonie dalsze rozmowy z Rooseveltem, wygłosi dziś we wtorek w rocznicę wybuchu wojny przemówienie radiowe.
- Jak ogłoszono, ambasador Anglii w Hiszpanii Hoare w czasie rozmów z gen.Franco wręczył mu notę, w której podkreślono szereg niewygodnych dla Anglii wypadków na terytorium Hiszpanii i jej kolonij.
- Ostatniej nocy silne formacje RAF-u operowały nad Niemcami.

NA FUNDUSZ PRASY : "Zośka"-5o, "Trojka"-1oo, "Vorticella"-2o, "Irya"-25, "Baśka"-2o, "Stary"-1oo, "Piątek"-5o, "Wieliczka"-5o, "Mundek"-2o, "Chomik"-1oo, "Wujek"-5o, zł. Powtórnie potwierdza się : "Prąd"-6o, "W.H."-5o, "Kret"-25, "Popik"-1o5, "Toporek"-5o, "Cygan L."-1oo, Piątki-7o.

---ooo0 Oooo---